

Împreună, studenți, profesori și colaboratori,
să încercăm să ne adaptăm la o lume în schimbare,
să atingem standarde înalte ale
învățământului superior și ale cercetării.
Împreună să sporim prestigiul instituției noastre
pe plan național și internațional.
Împreună să asigurăm integrarea în
învățământul universitar european.
Vivat nostra Academia!

2008 – Anul Tinerețului

Președintele Republicii Moldova, dl Vladimir Voronin, a participat la festivitatea înmânării diplomelor de studii absolvenților UTM

UTM a înregistrat o mare reușită cu impunătorul rezultat al promoției-2008 de 2913 absolvenți-ingineri. Apreciera îi aparține Președintelui RM, dlui Vladimir Voronin, care pe 11 iulie 2008 a efectuat o vizită la UTM, deja al doilea an consecutiv, pentru a se întâlni cu absolvenții UTM și a le îmăpțăși bucuria absolvirii, a recunoașterii lor ca specialiști-ingineri.

Vizitând expoziția proiectelor de licență a absolvenților UTM, șeful statului și-a exprimat admirația vizavi de rezultatele obținute de tinerii ingineri, menționând multiplele invenții tehnico-științifice realizate în

domeniul utilizării resurselor regenerabile de energie, electronicii și tehnologiilor cosmice, telecomunicațiilor, construcției de mașini, precum și conceptele arhitecturale și urbanistice elaborate în cadrul diverselor proiecte naționale, în special, cel de reconstrucție a Teatrului Republican „Lucașăru”, a Teatrului „Eugene Ionesco”, a Combinatului de Vinuri de Calitate „Mileștii Mici”. Potrivit președintelui, participarea studenților UTM la realizarea unor proiecte reale a contribuit în mod esențial la dezvoltarea deprinderilor practice ale acestora.

Vladimir Voronin a menționat că actualmente societatea a conștientizat un adevăr incontestabil: relansarea

industrii, asigurarea progresului socio-economic al țării poate fi efectuată doar de ingineri, de cei care creează bunuri materiale, accentuând calitatea sporită a procesului educațional la UTM și afirmând că anume absolvenților noștri le revine sarcina promovării progresului tehnic și industrial în contextul dezvoltării și modernizării europene a țării noastre.

Prin inovațiile ingineresti se asigură bunăstarea generală și creșterea economică a țării, a conchis șeful statului.

De bună seamă, țara nu se poate ridica decât prin ingineri!

UTM pășește cu încredere pe calea Procesului Bologna, armonizează perfect studiile cu Europa: Licență – Masterat – Doctorat = Sistemul LMD

Ion BOSTAN,
rectorul UTM, academician al AȘM

Stimați profesori, colaboratori, studenți, masteranzi, doctoranzi, care formați marea familie ce poartă numele Universitatea Tehnică a Moldovei!

Cu cele mai sincere sentimente Vă adresez cordiale felicitări, prilejuate de sărbătoarea zilei de 1 septembrie care marchează începutul noului an de studii 2008-2009, cel de-al 45-lea în istoria Almei Mater – UTM! Folosind acest deosebit prilej, doresc să Vă mulțumesc pentru munca rodnică și aportul considerabil deus la asimilarea cunoștințelor, educația și pregătirea specialiștilor de înaltă calificare.

Acest început de an academic la Universitatea Tehnică este marcat și de evenimentul cu multe semnificații pentru noi și în

Eforturile comune ale profesorilor, studenților, cercetătorilor vor ridica UTM la o nouă treaptă în 2008-2009

general pentru învățământul superior din Moldova – vizita Președintelui țării, dlui Vladimir Voronin, din 11 iulie 2008, la Expoziția proiectelor de licență a absolvenților UTM. E o a doua vizită consecutivă – în 2007 și 2008 – efectuată de șeful statului la UTM.

Atenția deosebită acordată UTM de conducerea țării semnifică importanța generală a învățământului superior ingineresc, dar și o apreciere serioasă a calității studiilor și cercetărilor tehnico-științifice argumentate prin realizările calificate ingineresti, pe care le demonstrează cadrele de absolvenți ai UTM în toate ramurile economiei naționale.

Încă la momentul absolvirii studenții noștri expun proiecte de licență cu tematică reală, executate pentru diferite cerințe economice ale republicii în domeniile: urbanism și arhitectură, industrie ușoară,

construcții de mașini, radioelectronică și telecomunicații, informatică și microelectronică, geodezie și construcții, design industrial și interior etc. Buzuindu-se pe capacitățile înalte ale absolvenților noștri, însuși Președintele țării, Excelența Sa Vladimir Voronin, în anul 2007 a comandat și a patronat la UTM mai multe proiecte de licență cu tematică reală, cum ar fi: reconstrucția Teatrului Republican „Lucașăru”, construcția Teatrului „Eugene Ionesco”, reconstrucția Combinatului de vinuri de calitate „Mileștii Mici” – proiecte ce vor valorifica patrimoniul cultural al RM.

În anul 2008, declarat prin decret prezidențial drept An al Tinerețului, UTM a lansat o promoție-record de **2913** tineri ingineri în circa **60** de specialități.

A sosit timpul de afirmare a inginerilor, a subliniat șeful statului la întâlnirea cu absolvenții-2008 ai UTM. Aceasta pentru că inginerii sunt creatorii de bunuri mate-

riale, ei sunt chemați să dezvolte schema de producție a țării bazată pe cunoașterea, să extindă nomenclatorul de produse scientintensive, competitive pe piața internă și externă, să sporească exporturile și să fortifice valuta națională.

Convins de realizările foarte serioase ale studenților-absolvenți în proiectele de licență din anul trecut, 2007, de calitatea generală înaltă a nivelului didactico-științific și tehnic de la Universitatea Tehnică, Președintele RM dl Vladimir Voronin a lansat un nou proiect pentru studenții, masteranzii, doctoranzii, profesorii, inginerii de la UTM – **proiectul „Satelitul Moldovenesc”**. Acest subiect a fost deja reflectat pe larg în mass-media din Moldova (vezi interviul „Proiect pentru inginerii de la UTM „Satelit Moldovenesc”, apărut în ziarul „Moldova Suverană” din 17 iulie 2008).

(Continuare în pag. 2.)

Ciclul I universitar – Licență. O mare admitere – peste 4700 de locuri

Pe 16 iulie 2008, blocul central al UTM din bd. Ștefan cel Mare, 168 s-a aglomerat încă de la primele ore ale dimineții. A început Admiterea-2008! Tineri însoțiți de părinți sau prieteni treceau grăbiți cu dosare în mână. Unii coborau preocupați, alții urcau încrezători, din toate părțile auzindu-se cuvintele „dosar”, „medie”, „cazare”.

Comentând desfășurarea campaniei de admitere din acest an, dl **Serghei Andronic**, conf., dr., secretarul responsabil al Comisiei de Admitere-2008 la UTM, a menționat că Admiterea din acest an la ciclul I universitar – Licență, sub aspect organizatoric, a decurs bine, fără abateri sau incidente.

Mii de doritori și-au manifestat dorința de a se înscrie anume la UTM, aici oferindu-se un diapazon impresionant de 58 de specialități ingineresti.

Au fost bine gândite din timp spațiile de lucru pentru fiecare facultate, s-a lucrat operativ cu introducerea datelor în computere. Un rol deosebit a revenit „punctului central” – serverului, care a fost echipat cu un soft performant, condus de o echipă de specialiști de la UTM, în frunte cu dl **Nicolae Secrieru**, conf., dr. la FRT.

Astfel, concursul de 2,5 candidați pe un loc demonstrează că o mare parte a absolvenților ciclului preuniversitar au sesizat importanța specialităților ingineresti: prestigioase, bine plătite, sigure pentru viitor, în care RM își vede viitorul.

Concursul de admitere din acest an s-a dovedit a fi extrem de pronunțat în special la secția cu frecvență redusă. Faptul denotă că cei care lucrează în domenii industriale văd tot mai clar că au nevoie de cunoștințe

performante. Și... au luat cu asalt facultățile UTM.

Așadar, concursul de admitere inițial (16-29 iulie) și cel repetat (5-12 august) au asigurat îndeplinirea planurilor mari de admitere la UTM – 2190 de locuri cu finanțare de la bugetul de stat și 2487 de locuri pe bază de contract. Au fost respectate, bineînțeles, și repartizările pe anumite cote: „raioanele de Est ale Moldovei”, „15 la sută pentru orfani, invalizi, familii cu un părinte” etc.

Pentru 5 specialități cu caracter ingineresc-artistic: design interior, design industrial, design vestimentar și specialitățile „Arhitectură” și „Sculptură” s-au cerut probe de aptitudine (examene). Firește, au fost și contestații, până la urmă satisfăcute.

Cu alte cuvinte, Admiterea-2008 la UTM a satisfăcut toate cerințele Regulamentului de Stat, iar spiritul organizatoric stabilizat aici de mai mulți ani nu s-a dezmințit nici de data aceasta, cu toate că cele 4729 de locuri de plan au fost

una din cele mai mari cifre de admitere din toate instituțiile de învățământ superior din RM. Astfel, fiecare al patrulea student din Moldova a fost înmatriculat la UTM! Această cifră a cerut eforturi serioase și ele au fost realizate pe deplin de Comisia de Admitere-2008, care a înscris în Analele UTM încă o pagină bine caligrafată.

Ciclul II universitar – Masterat. S-a pășit cu dreptul

În conformitate cu prevederile Procesului Bologna, în 2008, Masteratul devine ciclul II universitar și capătă, prin sporirea evidentă a numărului de locuri, anumite trăsături de masă.

Dna **Larisa Bugaian**, prorector pentru studii de masterat și doctorat, conf., dr. hab., a menționat că **pentru această primă admitere la Masterat** deja oficializată, Ministerul Educației și Tineretului a oferit pentru UTM 264 de locuri cu finanțare de la bugetul de stat.

Această cifră de plan poate pare modestă, dar, la fel ca și la ciclul I universitar – Licență, la ciclul II – Masterat există locuri în afara celor cu finanțare de la buget – locuri prin contract (cu achitarea taxei de studii). La „contract” numărul de locuri nu este limitat, așa că ciclul II – Masterat la UTM, cu siguranță, se va extinde numeric până peste dublu – număr rațional la etapa actuală: concordant cu cerințele de cadre cu diplomă de magistru pe piața muncii. Vorbim la viitor, deoarece perioada de înmatriculare la Masterat durează mai mult – până la 10 septembrie.

Pentru locurile bugetare candidații au concurat la trei probe: proba complexă la disciplinele de profil; test de verificare a competențelor lingvistice la o limbă străină de circulație internațională; test de utilizare a calculatorului.

La UTM au fost elaborate 36 de Programe de Masterat, axate pe 5 domenii generale de studii: 1. științe exacte; 2. inginerie și activități ingineresti; 3. tehnologii de fabricație și prelucrare; 4. arhitectură și construcții; 5. științe economice. Aceste programe corespund cerințelor de azi în mediul tehnic și economic mondial. Ele vor asigura calitate și eficiență în viitoarea activitate a absolventului din ciclul II universitar – Masteratul. Totodată, aceste programe au menirea de a forma absolventului și capacitățile necesare pentru a elabora și proiecte de cercetare științifică, care, ulterior, pot fi dezvoltate într-o teză de doctorat deja la ciclul III universitar – Doctoratul.

Sigur că piața forței de muncă va trebui să diferențieze cele două diplome universitare – „Licență” și „Masteratul”. O va face negreșit, deoarece și nivelele de complexitate în procesele de producție sunt diferite și necesită cunoștințe diferite.

Prima admitere „de masă” la ciclul II universitar – Masterat la UTM a pășit cu dreptul. Procesul Bologna, așadar, a devenit realitate la noi. Întegrarea în Spațiul Unic European Universitar continuă cu noi energii, cu noi speranțe.

Eforturile comune ale profesorilor, studenților, cercetătorilor vor ridica UTM la o nouă treaptă în 2008-2009

(Continuare din pag. 1)

Proiectul a fost lansat de președintele Republicii Moldova Vladimir Voronin. Acest proiect importă enorm pentru procesul instructiv-educativ al specialiștilor cu o gândire creativă, formată prin prisma cercetărilor într-un domeniu de tehnologii ultramoderne.

Întru realizarea proiectului în timpul apropiat la UTM în cooperare cu uzina „TOPAZ” SA va fi deschis un **Birou studentesc de proiectare interfacultăți**, care va coordona cercetările pe următoarele departamente:

- Sisteme de comandă și procesare a informației;
- Sisteme inteligente de prelucrare a imaginilor;
- Sisteme de comunicații și navigație a zborului aparatelor cosmice;
- Mecanica fină de precizie privind orientarea și dirijarea zborului;
- Computere de bord;
- Software pentru sistemul de comandă;
- Sisteme terestre de dirijare și supraveghere.

În cadrul conferințelor tehnico-științifice studențești anuale preconizăm să deschidem o secție specială „Tehnologii Spațiale”, în cadrul căreia studenții vor avea posibilitatea să-și expună lucrările.

Cu certitudine, acest proiect lansat de Președintele Vladimir Voronin va impulsiona cercetarea științifică studențească, va servi drept motivație de implicare mai activă a tineretului în cercetarea științifică, va conduce la dezvoltarea și integrarea tematică a cercetărilor în domeniul tehnologiilor cosmice axate pe un scop concret.

La UTM a finalizat cu succes perioada organizațională de trecere la învățământul ingineresc în 2 cicluri: **ciclul I – studii su-**

perioare de Licență și ciclul 2 – studii superioare de Masterat. La acest capitol în continuare se perfecționează programele analitice și planurile de învățământ, conținutul practicilor didactice și de producție. Această vastă activitate derulează în cadrul catedrelor și impune o conlucrare perseverentă între toate subdiviziunile UTM.

Sistemul European de Credite Transferabile (ECTS) la UTM deja se aplică la toate facultățile și formele de învățământ – cu frecvență la zi și cu frecvență redusă. Racordarea învățământului ingineresc la cerințele învățământului european, în primul rând, necesită sporirea calității, va facilita în continuare mobilitatea studenților și profesorilor de la UTM spre țările europene și viceversa.

Mobilitatea studenților este un factor vital în asigurarea calității studiilor și nivelului de pregătire profesională a specialistului prin asimilarea de noi cunoștințe teoretice și practice, prin cunoașterea tehnologiilor moderne și materialelor noi.

În acest context trebuie să conștientizăm profund necesitatea cunoașterii limbilor moderne de circulație internațională.

Pentru realizarea acestui deziderat la UTM de mai mulți ani funcționează cu succes două **Filiere Francofone** – „**Informatica**” la FCIM și „**Tehnologii Alimentare**” la FTMA, precum și **Filiera Anglofonă** la FCIM. Aceste Filiiere sunt cele mai productive în sensul asigurării mobilității studenților și profesorilor în două sensuri: UTM – țările francofone și anglofone și viceversa.

Procesul Bologna accentuează importanța cercetării științifice universitare ca factor decisiv în asigurarea calității învățământului. Universitatea Tehnică a Moldovei posedă un puls tonic al cercetărilor științifico-tehnice, care s-a stabilizat de mai mulți ani în cadrul catedrelor și centrelor de cercetare. Drept dovadă servesc

cele cca 20 de conferințe științifice internaționale care se organizează la UTM în fiecare an la toate cele 10 facultăți, cu participarea savanților din România, Rusia, Ucraina, Belarus, Italia, Franța, Belgia, SUA, Canada, Germania, Ungaria, Spania, Japonia, China, Bulgaria, Turcia, Grecia, Albania, Macedonia, Suedia, Norvegia etc.

Dar pentru a menține cercetarea științifică la exigențele Procesului Bologna trebuie să atragem în cercetare din ce în ce mai mulți studenți. Conferințele anuale științifice ale studenților la facultățile UTM demonstrează extinderea intereselor științifice ale studenților. De la an la an se mărește numărul proiectelor de licență elaborate în baza cercetărilor științifice studențești și al proiectelor reale cu implementare în Economia Națională.

Însă standardele europene la acest capitol ne sugerează foarte clar că noi mai avem încă multe de realizat. Imperios este necesară antrenarea studenților în cercetare, mobilizarea mai energică a catedrelor în formarea cercurilor științifice studențești cu tematică inginerescă, elaborarea tehnologiilor moderne științifice și a materialelor noi competitive pe piața de desfacere.

Privită în ansamblu, cercetarea științifică la UTM trebuie să persiste în continuare ca suport esențial în asigurarea calității procesului de învățare.

Deviza timpului a devenit **calitatea**. Calitatea în programele analitice, în planurile de studii. Calitatea în metoda învățării și realizarea zilnică a procesului didactic. Calitate în cercetarea științifică și dotarea tehnico-materială a laboratoarelor. Calitate în relația „profesor-student” și „student-profesor”. Calitate în activitatea organizațiilor obștești și a ridicării activității sociale al studenților și profesorilor. Referitor la asigurarea calității activităților

universitare în ultimul timp la UTM au fost organizate un șir de seminare și conferințe cu participarea prorectorilor, decanilor, șefilor de catedre, profesorilor. Senatul UTM a adoptat „Politica UTM în domeniul asigurării calității. Sistemul de Management al calității din UTM”, prevederile căreia au devenit coloana vertebrală în activitatea catedrelor, facultăților și administrației.

Dragi colegi și studenți!

În anul curent Universitatea Tehnică a lansat în Economia Națională o promoție-record de 2913 de tineri ingineri pregătiți în circa 60 de specialități. Tineri specialiști instruiți la nivelul cerințelor moderne ale economiei de piață.

Nu mai în ultimii 10 ani UTM a pregătit peste **18 mii** de ingineri licențiați. Cu certitudine putem afirma că UTM a pregătit o nouă generație de ingineri cu o pregătire profesională modernă, care au fortificat potențialul intelectual al țării. Acest potențial uman va contribui fundamental la modernizarea țării, a principalelor ramuri ale Economiei Naționale: energetica, tehnologiile informaționale, construcția de mașini, transporturile, construcțiile industriale și civile, radioelectronica, urbanistica și arhitectura, industria alimentară, industria ușoară, ingineria economică și businessul.

Prestigiul Universității Tehnice este recunoscut și susținut permanent de întreaga societate moldovenească. Atractivitatea crescândă a Universității Tehnice în rândul absolvenților din învățământul preuniversitar se explică prin încetățenitul dicton: „La UTM se face carte!”. Fie ca acest cult al cărții și cunoașterii instaurat la UTM să ne călăuzească pașii de fiecare zi și în anul universitar 2008-2009, an ce ne duce pe drumul Procesului Bologna, pe drumul edificării Spațiului Universitar Științific European Unic.

Într-un ceas bun!

Absolvenți ai UTM decorați cu medalia „Pentru Excelență”

Pe 28 iunie 2008 Președintele RM dl **Vladimir Voronin** a semnat decretul privind acordarea medaliai „Pentru Excelență” absolvenților instituțiilor de învățământ superior, promoția 2008.

Printre cei 26 de absolvenți din cadrul a 18 instituții de învățământ superior din republică, care s-au învrednicit de această distincție pentru performanțe academice deosebite, au fost și doi reprezentanți ai UTM:

ANDREEV Larisa, specialitatea „Inginerie și management”,
COBĂLEANSCHI Leonid, specialitatea „Design industrial”.

Potrivit Regulamentului, distincția se acordă absolvenților instituțiilor de învățământ superior, care și-au încheiat studiile cu media generală nu mai mică de 9 puncte și au participat la activități de cercetare științifică și la viața socială.

HOTĂRÂREA

Comisiei de decernare a premiilor Senatului UTM

la compartimentul „Cel mai bun proiect/lucrare de diplomă
al anului universitar 2007/2008” din 04 iulie 2008

Analizând proiectele/lucrările prezentate până la 01 iulie 2008 de către Consiliile Facultăților privind acordarea premiilor Senatului UTM, comisia hotărăște:

a repartiza premiile Senatului UTM pe anul universitar 2007-2008 la Compartimentul „Cel mai bun proiect/lucrare de diplomă al anului”, după cum urmează:

Numele, prenumele	Facultatea	Gradul premiului
1. LESNOV Alexandru 2. CENUȘA Sergiu	FCGC	Premiul de gradul I, 1000 lei și certificate de gradul I
3. APETROAE Ludmila 4. MUNTEANU Ludmila 5. CRIJANOVȘCHI Iurie	FIU FCGC FIMCM	Premii de gradul II, câte 750 lei și certificate de gradul II
6. BOȘCANEANU Anatolie 7. MOROI Ion 8. SUROVȚEV Anton 9. VLĂDICESCU Victoria 10. CAZINEAN Caren	FE FIEB FCIM FTMIA FRT	Premii de gradul III, câte 500 lei și certificate de gradul III

Președinte al Comisiei: **Samusi I., prof. univ.**

Secretar: **Gramă V., conf. univ.**

Membri ai Comisiei: **Ambros T., prof. univ.,**

Ciobanu N., conf.,

Ajder V., conf. univ.

2913 absolvenți-ingineri – rezultatul impresionant al promoției-2008 la UTM

Statisticile arată că, an după an, promoțiile UTM se prezintă mereu impunătoare ca număr și calitate, acoperind aproape în întregime gama specialităților necesare pentru economia națională.

Așadar: anul 1999 – UTM dă țării 1098 de absolvenți-ingineri; în 2000 – cifra absolvenților se ridică la 1499; în 2001 promoția atinge cifra de 1444; în 2002 – 1574; în 2003 cifra de 2017 absolvenți este considerată drept „apogeu”; în 2004 – 1762; în 2005 – promoția impresionează cu cifra de 1939; în 2006 se înregistrează o promoție de 2000 de tineri ingineri; în 2007 – un nou „apogeu” – 2428 de absolvenți-ingineri deja cu determinativul de „licențiați”.

Și iată că în 2008, proclamat în RM „Anul Tineretului”, promoția absolvenților-ingineri a UTM bate „apogeu” tuturor anilor anteriori, ajungând la cifra de 2913 absolvenți.

Suma acestor 10 ani de la urmă ar fi de 18.674 de ingineri pentru cele cca 60 de specialități cerute de economia republicii.

În acești 10 ani, prin frumoasele promoții ale UTM, a crescut serios straturile social al interactualității tehnice din RM, însumând peste 18 mii de specialiști în radioelectronică și telecomunicații, energetică, inginerie și management în construcția de mașini, inginerie și management în industria alimentară, industrie ușoară, geodezie, construcții, cadastru, arhitectură și urbanism, calculatoare, informatică, microelectronică, inginerie economică și business etc., etc.

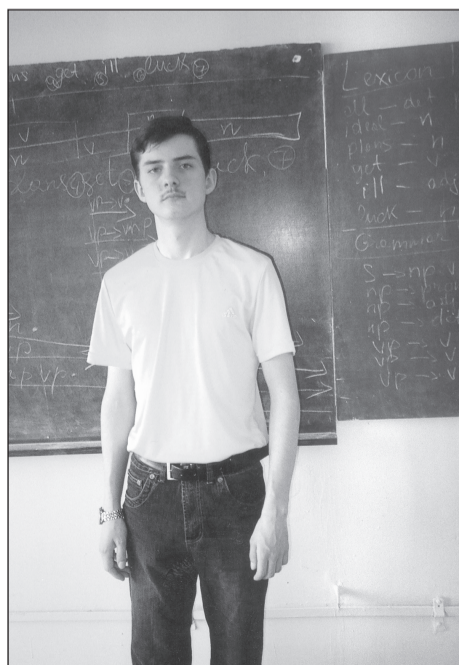
Trebuie să remarcăm și particularitatea promoției din anul curent cu adoptarea „regulilor Bologna”. Este vorba de structurarea UTM pe două cicluri: ciclul I – Licența (3 sau 4 ani) și ciclul II – Masterat (1 sau 1,5-2 ani). Câteva specialități au oferit Licența acum după doar 3 ani de studii: „Business și

administrație” (în construcții), „Marketing și logistică”, „Informatică aplicată”, „Economie mondială și relații internaționale”. Celelalte specialități, marea majoritate, au oferit Licența după 4 ani de studii, cum a fost și înainte, dat fiind faptul că ingineria nu e posibil a fi „clădită” în 3 ani.

„Regulile Bologna” au deschis larg ușile pentru ciclul II universitar – Masterat. Așa că o bună parte din promoția-2008 va urma această nouă treaptă de studii universitare.

Publicăm în continuare materiale privind calitatea înaltă a proiectelor de licență prin exemplele celor 10 absolvenți de la cele 10 facultăți al UTM.

Dl student **Anton Surovțev** și-a luat licența (ciclul I) la specialitatea „Informatică aplicată. Limba engleză”. Tema tezei de licență pe care a prezentat-o cu

FCIM. Informatică plus engleză

succes în fața Comisiei de Stat pentru Examinare s-a numit „Generator inteligent de întrebări pentru texte în limba engleză”. O temă foarte actuală pentru realitățile noastre din Moldova, dacă ne gândim că limba engleză, de circulație internațională, devine extrem de necesară pentru specialiști, care, într-un fel sau altul, se confruntă adesea cu diferite texte ce abundă în lexic general, dar și terminologic, care, desigur, interesează.

Un absolvent de la specialitatea în a cărei denumire se conține noțiunea „informatică” cunoaște bine tot ceea ce ține de domeniul calculatoarelor și programării. Este vorba însă nu de o informatică generală, ci de una aplicată. Informatica, precum se știe, este un „instrument” cu care se lucrează în orice sferă: finanțe, proiectări, texte, telecomunicații, baze de date etc.

În cazul tezei de licență la care ne referim, informatica se aplică în lingvistică. Deci absolventul de la specialitatea „In-

formatică aplicată. Limba engleză”, **Anton Surovțev**, are o bună pregătire atât în domeniul informaticii propriu-zise, cât și în domeniul lingvistic, în cazul dat – limba engleză.

Însăși denumirea tezei ne sugerează sfera la care ne putem gândi – sfera educațională a instruirii. De ce? Pentru că este vorba de „întrebări” și de „texte”. Dar întrebările apar și se pun într-o sferă școlară. Doar la școală se operează cu „texte”. În cazul dat însă întrebările nu le pune profesorul, ci calculatorul, în care este introdus programul respectiv. Utilizatorul dorește să rezolve o anumită problemă textuală, comandă calculatorului sarcina și acesta, pe baza programului introdus, caută rezolvarea cerută. Merge un pas-doi și nu știe cum să procedeze mai departe. Atunci calculatorul întrebă – „generează” o întrebare. Utilizatorul execută răspunsul la întrebare și procesul de căutare continuă. Pe parcurs apare un alt obstacol și calculatorul „generează” o nouă întrebare, la care utilizatorul trebuie să răspundă pentru ca procesul de căutare să avanseze. Și tot așa până se rezolvă problema. În acest fel se pot trimite la distanță și „lecții” – studentul le va învăța cu ajutorul unui program care „generează” inteligent întrebările. Or, se știe, învățământul la distanță este tot mai revendicat, fiind o formă comodă pentru studenții de la secția cu frecvență redusă: ei nu mai sunt nevoiți să facă drumuri lungi până la universitate/facultate. „Profesorul” lor este acum calculatorul, care pune întrebări inteligente, în cazul dat – pe baza programului elaborat de absolventul Anton Surovțev, ca exemplu.

Dl absolvent susține că domeniul „informatizării inteligente” este de necuprins, extrem de larg, aici există „teren” de studiu continuu. Dar baza e pusă. Pregătirea absolventului atât în privința limbii engleze, cât și în cea a informatizării este bună, orizontul carierei viitoare e deschis.

FCGC. Codrule, codruțule...

Văzând ce minuni din lemn, rezultate din știința (tehnologia) prelucrării lui, se fac la FCGC (decan dl **Victor Toporeț**, conf., dr.) îți răsăr în memorie alte minuni, cele din Eminescu: „Codrule, codruțule/ Ce mai faci, drăguțule?...”

De ce? Pentru că „lemnul” înseamnă „codrul”. Din moși-strămoși lemnul a venit din codru și omul a cioplit: mese, scaune, ferestri, ușori, căpriori... Toată mobila de unde-i?

Astăzi numai la Chișinău funcționează cca 100 de întreprinderi prelucrătoare în lemn. Și toate concurează în a avea cele mai sofisticate mecanisme, tehnologii, pentru a reuși pe piață.

Tocmai de aceea trebuie să subliniem atitudinea... vizionară a decanului FCGC Victor Toporeț, susținut de administrația UTM, de a fi înființat în 2003 specialitatea „Tehnologia prelucrării lemnului” în cadrul Catedrei „Tehnologia construcțiilor”. Specialiștii-ingineri în domeniu sunt și vor fi mereu în vogă. Asemenea specialiști se pregătesc acum la FCGC, secția cu frecvență la zi și cea cu frecvență redusă.

Au fost intervievați doi absolvenți-2008 de la „Tehnologia prelucrării lemnului”.

Absolventul **Alexandru Ungureanu** a demonstrat o excelentă masă cu „lei în basorelief, pe picioare”. Tocmai aceasta a fost tema lui de diplomă: „Masă în stilul Renașterii (epocă socio-culturală din sec. XIV-XVII) cu lei sculptați în lemn”.

Proiectul de diplomă a fost executat la comandă, fapt ce vorbește despre calitatea pregătirii absolventului. El a lucrat pe baza unor desene italiene, de unde a și venit epoca Renașterii, precum și pe baza schițelor unui designer italian de azi. Ajutat și îndrumat din punct de vedere științifico-tehnic de către conducătorul științific, dl decan Victor Toporeț, un entuziast al lemnului, să zicem așa, absolventul a reușit să exe-

cute o masă artistică de o originalitate extraordinară, care imprimă camerei în care e plasată un parfum „retro” de nedescris. Masa are culoarea crepusculară, ceea ce subliniază romantica vremurilor „de cândva”. Ce mai vorbă – operă de artă. Sigur că pe lângă idei, trebuie să ai și instrumente, aparate cu care să lucrezi, iar absolventul a putut folosi în acest scop atelierele bine înzestrate ale FCGC (specialitatea TPL), deși, imaginați-vă, dânsul are și un atelier propriu de prelucrare a lemnului.

Deci studenții noștri cu studii serioase în prelucrarea lemnului pot să atingă succese și ca manageri, din moment ce pot deschide ateliere sau chiar mici întreprinderi în domeniu.

Absolventa dra **Ludmila Muntean** de la aceeași specialitate „Tehnologia prelucrării lemnului”, sub conducerea științifică a dlui decan Victor Toporeț, a prezentat un proiect de licență cu caracter de cercetare științifică: „Procese de tratare termică a lemnului”.

Însăși denumirea compartimentelor dă imaginea unei cercetări științifice serioase a domeniului. Avem deci: „Noțiuni principale, descrierea procesului de tratare termică. Părțile forte și mai puțin forte ale procesului”; „Studiul lemnului la nivel microscopic”; „Prelucrarea finală a lemnului. Reacția lui”. „Protecția muncii la tratarea termică a lemnului”.

Procesele de prelucrare termică a lemnului sunt de dată relativ recentă – cca 10 ani. De ce, cum au apărut? Pentru că s-a căutat o soluție pentru... exterminarea pădurilor (codrilor!). Cum am putea să rămânem fără codri fie și într-o perspectivă îndelungată?! S-a găsit însă că, prelucrând termic lemnul, obținem o rezistență biologică de zece ori față de lemnul simplu, neprelucrat termic. În cazul dat, ai nevoie de multe cunoștințe în domeniul chimiei. Lemnul devine material hidrofob – „respingător de umezeală”, fapt ce împiedică apariția proceselor de contracție sau umflare... Pe scurt, e o știință întreagă, pe care absolventa Ludmila Muntean, tânără inginer în domeniu, o știe profund, iar societatea va avea un specialist foarte necesar.

La concret, facultatea are mare nevoie de tineri profesori în specialitatea dată, iar dra Ludmila Muntean a decis să-și continue studiile la masterat, pentru ca mai apoi să se alinieze viitorilor săi colegi la catedră, să instruiască alte rânduri de studenți în... arta și știința prelucrării lemnului.

FRT. Absolventul ajută catedra în plan instructiv

Tema proiectului de diplomă, susținut pe nota „10” de absolventul **Sergiu Candraman** (specialitatea „Construirea și proiectarea aparatului electronic”) s-a numit „Elaborarea aplicațiilor-model pe baza microprocesoarelor „Fujitsu” la acționarea și reglarea proceselor industriale”. Lucrarea a fost gândită ca un fel de ghid pentru viitorii studenți: ei vor avea în față modele după care vor putea să proiecteze și să construiască în viitor anumite dispozitive electronice în diferite scopuri de acționare sau reglare (automată) a unor procese, fiind vorba fie de acționarea unui motor electric la o anumită mașină, fie de reglarea (automată!) a temperaturii într-un anumit spațiu etc. De câte acționări sau reglări (automat-electronice) are nevoie omul contemporan înconjurat de atâtea dispozitive tehnice contemporane?!

Sergiu Candraman a elaborat câteva dispozitive simple, cu principii tehnice generale pentru orice dispozitive oricât de complexe. Astfel, studentul care dorește să-și construiască un dispozitiv pentru scopuri de acționare sau reglare a unui proces tehnic, va studia microprocesoarele potrivite, va vedea după modelul elaborat de absolventul Candraman de ce dispozitive ar mai avea nevoie ca în rezultat să obțină un aparat mai complex pentru atingerea scopului tehnic urmărit.

La concret, absolventul Candraman spune că s-a ocupat de „încălzire” – în casă,

în automobile, alte spații închise: - Trebuia să testez temperatura existentă la un moment dat, iar în continuare dispozitivul, construit după modelul meu, trebuia să regleze menținerea temperaturii în spațiul indicat la un anumit diapazon. Studentul va avea la îndemână un îndrumar metodic, pe care l-am elaborat în acest scop, și pas cu pas va putea înainta în asamblarea dispozitivului dorit, adică, mai larg, în studiul sistemelor electronice.

Scopul final al proiectului a constat în crearea softului respectiv pentru microprocesorul dat, cu care se va acționa sau regla un proces industrial. Proiectul dat va fi util studenților de la anul III în sus, adică după ce au studiat microprocesoarele, și va servi drept supliment pentru lucrările de laborator.

Absolventul Candraman a subliniat calitatea înaltă a procesului didactic la Catedra „Construirea și proiectarea aparatului electronic”, la care el s-a format ca specialist și a exprimat mulțumiri deosebite profesorilor săi: **Nicolae Secrieru** – „Microprocesoare”, „Electronica în automobilistică”; **Igor Mardare** – „Inteligența artificială”; **Ion Cornea** – „Electronica digitală”; **Sergiu Tincovan** – „Radioelectronica” ș.a.

Siguranța în solida sa pregătire absolventul Candraman ne-a sugerat-o și prin faptul că are deja deschisă o firmă (împreună cu tatăl său, tot inginer) care prestează servicii de un nivel tehnic destul de avansat în ceea ce privește reglarea diferitelor procese: sisteme de încălzire în locuință sau automobil, sisteme de alarmă etc.

Sergiu Candraman este exemplul unui tânăr inginer cu o pregătire modernă, care, împreună cu alte mii de tineri ingineri promovați an de an de UTM, modernizează viața societății în ansamblu.

FIMM. Substratul științific al... uscării

Orice om știe că uscarea este un proces global, ce urmează la diferite temperaturi cu „plus”. În industria alimentară procesul uscării legumelor și fructelor are o importanță enormă, dat fiind faptul păstrării îndelungate a produselor și a compoziției nutritive din conținutul acestora.

Care sunt temperaturile optime? Cu ce aparate se lucrează? Care sunt măsurătorii în proces?

Absolventul **Eugeniu Ciobanu** de la FIMM, Catedra „Utilaj tehnologic industrial”, specialitatea „Mașini și aparate în industria alimentară”, a susținut cu succes proiectul de diplomă în tema: „Studiu experimental al variației câmpului de temperaturi la uscarea produselor alimentare cu aportul energiei impulsionale a undelor de frecvență supraînaltă”.

Sub conducerea științifică a dlui **Mircea Bernic**, conf., dr., absolventul Ciobanu a căutat să rezolve o problemă, care nu este descrisă clar în literatura de specialitate. Ce anume? Vorba e că la uscarea unui produs cu ajutorul microundelor (dar tocmai asta și-au propus absolventul și conducătorul său științific) gradul temperaturii de încălzire și de propagare a căldurii în produsul dat se poate afla cu greu, deoarece câmpul electromagnetic emană căldură, încălzind totodată și termometrul, or termometrul trebuie să arate doar temperatura produsului încălzit. Această suprapunere de temperaturi încurcă desigur la calcule. Din punct de vedere științific nu se poate afla cu precizie care este parcursul traseului de căldură în produsul supus procesului de uscarea.

Absolventul a cercetat, mai întâi, o seamă de brevete de invenție obținute în diferite țări la tema dată (prin internet, literatura de specialitate). Vom menționa că studentul Eugeniu Ciobanu a fost

„absorbit” de tema uscării fructelor și legumelor pe tot parcursul studiilor la facultate. Tocmai de aceea acum, la lucrarea de diplomă, el a putut pătrunde adânc, în ginerește în subiect.

Uscarea este o sursă alternativă a conservării produselor, dar cu mai multe semne pozitive privind păstrarea compoziției nutritive. Studentul spune că astăzi, când problema alimentației se acutizează tot mai mult în toată lumea, asemenea subiecte sunt extrem de actuale, inclusiv la noi, în Moldova.

În compartimentul al II-lea al tezei de diplomă absolventul și-a demonstrat în mod practic cunoștințele teoretice. A elaborat o instalație de laborator pentru uscarea. Instalația a fost conectată la calculator și, pe baza unui soft, s-au colectat date. Scopul studiului a fost de a descoperi un proces optim de uscarea produsului (nu e simplu să usuci uniform un produs – de exemplu, o caisă, astfel ca să nu fie nici arsă la exterior, dar nici „crudă” în interior). S-a urmărit și economisirea de energie, deoarece la uscarea cu microunde se consumă un volum enorm de energie.

Eugeniu Ciobanu a demonstrat elocvent, prin pregătirea sa științifică, faptul că este un inginer autentic în ramură. Având darul de a explica clar știința, e posibil să rămână ca tânăr profesor la catedră, după masterat, desigur. Așa cresc tinerele cadre inginerști-pedagogice la UTM.

Învingători ai concursului „Burse de Merit - 2008”

Pe 11 iunie, în incinta Filarmonicii Naționale „Serghei Lunchevici” din Chișinău a avut loc ceremonia de înmânare a Burselor de Merit-2008. Învingători ai ediției din a.c. au devenit 62 de studenți din cadrul a 12 instituții de învățământ superior din RM.

Menționăm cu satisfacție că una dintre cele trei burse de merit de gradul I a revenit studentei Universității Tehnice, **Emilia Guțuleac**. De asemenea, studenții UTM s-au învrednicit de două burse de merit de gradul II – **Serghei Luca** și **Vladimir Ciugureanu** și de 6 burse de merit de gradul III – **Sergiu Calmăc**, **Adrian Gavriluc**, **Ion Muntean**, **Stela Cimbriciuc**, **Mihail Balanici**, **Denis Bernic**.

Astfel, câștigătorii burselor de merit de gradul I au obținut câte 10

mii de lei, ai celor de gradul II – câte 6 mii lei, de gradul III – câte 4 mii de lei.

Programul „Burse de Merit” a fost lansat în anul 1996, la inițiativa Fundației „Soros-Moldova”, pentru a încuraja performanțele academice, științifice și extracurriculare ale studenților. Concursul se desfășoară sub egida Consiliului Rectorilor din RM, cu suportul financiar al Fundației „Soros-Moldova”, BC „Moldova-Agroindbank” și Companiei „Orange Moldova”.

FIEB. Prima promoție – contabili

Dra Ala Gulco este unul din absolvenții de la specialitatea „Contabilitate”, FIEB, ajungând să-și ia licența după 4 ani de studii universitare. Pe viitor, conform deziideratelor Procesului

Bologna, specialitatea va respecta o altă schemă 3+2, altfel spus, 3 ani – ciclul I universitar - Licența plus 2 ani – ciclul II universitar - Masteratul.

Licențiată a demonstrat o bună pregătire pentru încadrarea eficientă în câmpul muncii. Teza de licență s-a numit „**Contabilitatea consumurilor și calcularea costului lucrărilor de construcție**”. Absolventa spune că pe baza studiilor făcute la FIEB, în special – la Catedra „Finanțe și Contabilitatea Firmei” (șefă – dna **Tatiana Manole**, prof. univ., dr. hab.) se consideră un contabil cu orizont general de specialitate, dar și un contabil specializat pe linia construcțiilor.

Absolventa a efectuat cercetări la cu-

noscuta întreprindere de construcții „Glorinal” SRL. Analizând consumurile, a sesizat tendința de creștere a potențialului industrial al întreprinderii, dar și beneficiul social exprimat prin înălțarea a noi și noi clădiri – mijloace fixe. A lucrat și pe șantier, pentru a calcula la concret consumul de materiale, cheltuielile de transport și salariale, dar și nemijlocit în contabilitate, cu documentele specifice.

- La „Glorinal” am găsit multă bunăvoință față de mine ca absolventă, fapt ce poate fi calificat ca o nouă înțelegere a oamenilor din producție față de cerințele universității pe linia interesului reciproc în pregătirea tinerelor cadre, a menționat absolventa Ala Gulco.

Studiind consumurile la „Glorinal”, ea a căutat și anumite soluții de optimizare a cheltuielilor. În acest sens a sugerat de a se cumpăra mașini multifuncționale pentru șantier, care deși vor costa mai scump decât mașinile și mecanismele mai simple și implicit mai ieftine, în scurt timp vor aduce beneficii, recuperând cheltuielile cu un bun randament. Totodată, procurarea mașinilor nu trebuie luată ca un deziiderat general și absolut, pentru că în unele cazuri e mai rațional a se recur-

ge la arendă. Absolventa a demonstrat în context cifrele respective. Mașinile (mecanismele) moderne consumă mai puține materiale, inclusiv combustibili, au viteze mai mari, cer un volum (efort) de muncă mai mic și sunt mai fiabile – toate acestea optimizează cheltuielile de construcție.

Absolventa-contabil Ala Gulco a cercetat și în ce măsură o altă mare întreprindere – „Arsenal” poate/trebuie să recurgă la serviciile diferiților subantreprenori, fapt ce ar contribui la optimizarea cheltuielilor de construcție. Nu e rentabil ca o întreprindere mare să-și asume toate genurile de lucrări și servicii pe șantier. Subantreprenorii sunt o rezervă ce trebuie folosită. Fiind atrași în ansamblul de lucrări pe șantier, ei devin un factor social benefic pentru că se pot specializa/moderniza mai rapid și mai profund, lărgind aria locurilor de muncă. Totul se află într-o înțeleaptă interconexiune. Întreprinderile de construcții mari, de talia „Glorinal”, trebuie să stimuleze, să „crească” subantreprenori pe anumite linii mai „înguste”. De exemplu, „linii subantreprenoriale” gen „servicii-ascensoare” sau „servicii-uși, ferestre” etc. Acestea sunt, de fapt, tendințe de caracter european.

Contabilul, spune absolventa Gulco, are un rol esențial și în prognozarea consumurilor – „ce va fi mâine”. El operează cu cifre, studiază prețurile și furnizează direcției întreprinderii noi idei, pentru ca întreprinderea să se poată extinde, „fortifica”. Contabilul știe cum oscilează cheltuielile directe, indirecte ale materialelor, consumurilor, ale forței de muncă și, în final, poate face anumite pronosticuri.

În concluzia tezei de licență absolventa Gulco a menționat că întreprinderea „Glorinal” poate/trebuie să mărească importurile de materiale din țările vecine – România, Ucraina – pentru că sunt mai ieftine decât la noi. Pe de altă parte, importurile vor impulsiona producătorii locali să modernizeze mai rapid producerea materialelor de construcție, fapt ce le va ieftini și astfel se va trece cu timpul de la importuri la procurarea pe loc a materialelor – acestea sunt regulile de joc ale economiei de piață!...

Absolventa Gulco a demonstrat că pregătirea sa atinge parametri înalți, iar noi, prin exemplul dânssei, putem concluziona un serios „plus” pentru prima promoție la specialitatea „Contabilitate” la UTM. Sigur că baza succesului o constituie colectivul de lectori – profesionalismul lor înalt, pe care ei îl vor împărtăși cu siguranță și promoțiilor viitoare.

FEn. Electricitatea. Cine plătește pierderile?

DI absolvent **Tudor Radilov** a expus în fața Comisiei de Stat pentru susținerea proiectelor de diplomă tema „**Alocarea pierderilor de putere între participanții la piața energiei electrice**”. Conducătorul științific al absolventului a fost dl **Ion Stratan**, prof. univ., dr., decanul FEn. Pierderi în generarea și consumul de energie electrică sunt și vor fi – e o chestiune tehnică inalienabilă. Deci tema este întotdeauna actuală. Dar pentru Republica Moldova este poate dublu actuală acum, în economia de piață, când interesele sunt atât de hipertrofiate uneori, încât nu e ușor să răzbați până la adevărul pierderilor. Cine să plătească pentru aceste pierderi?

E o temă foarte importantă și științific complexă pentru a calcula pierderile ce revin fiecărui participant: atât celui care consumă (e vorba, în primul rând, de consumatorii mari-industriali), cât și celui care produce (centrala electrică, doar și acolo sunt pierderi).

În fosta URSS cu economia de comandă sistemul energetic era unic – un monopol. Acum însă apare tendința de a se restructura, privatiza – doar e economie de piață. În această nouă situație apare necesitatea obiectivă de a repartiza pierderile aferente consumatorului sau aferente centralei electrice.

Cota pierderilor, după cum spun specialiștii, inclusiv absolventul Tudor Radilov, el cercetând lucrurile la concret, constituie între 8 și 15 la sută. Or, acestea sunt sume enorme – de milioane.

Absolventul Radilov a expus științific problema pe compartimente: determinarea pierderilor de putere (metoda); determinarea circulațiilor (fluxurilor) de energie în calcul; alocarea pierderilor de putere; aspecte de economie și management; protecția muncii. O teză, un absolvent care cuprinde subiectul din principalele puncte de vedere – dovadă că avem un specialist de calitate modernă.

Toate calculele se fac desigur în baza formulelor matematice și cu ajutorul calculatorului, unor aparate speciale. Sectorul este mare și în această muncă sunt antrenate multe persoane, dar ochiul și cunoștințele unui inginer, cum este tânărul absolvent Tudor Radilov, dirijează coerent.

Meritul cercetărilor lui stă în algoritmul „creație științifică proprie”, algoritm apreciat de membrii Comisiei de Stat.

Cu timpul, spune absolventul Radilov, problema pierderilor se va aplica și la consumatorii casnici. În cazul dat însă sunt mii, zeci de mii de contoare, deci volumul de calcule va fi destul de mare. Companiile furnizoare de energie electrică vor „ajunge” treptat și la „micii” consumatori – consumatorii casnici, o cere însăși economia de piață.

Tudor Radilov, inginer electroenergetician, specialist în „Sisteme și rețele electrice”, are cuvinte foarte bune despre calitatea studiilor la Facultatea de Energetică. În plus, la specialitate se adaugă și aspectul cunoașterii limbii engleze, în orice caz a terminologiei, așa că un asemenea specialist va putea, la sigur, să se angajeze, de exemplu, în acțiuni ce prevăd transferul de tehnologii dintr-o țară ca Germania spre Moldova. Tinerii noștri specialiști pregătiți în felul acesta modern vor fi în stare s-o facă.

FTMIA. Alimentația publică – sănătatea publică

Semnificația socială a tot ceea ce se referă la subiectul alimentației publice, ne dăm seama, este incifrată în fundamentala noțiune „sănătate”, de aici extragem și importanța calității în pregătirea tinerilor specialiști. Ramura alimentației publice – restaurante, cafenele, baruri, cantine generale, cantine dietetice, bistrouri etc. – se află în plină dezvoltare și faptul atrage după sine o necesitate mereu mai mare de tineri specialiști în diferitele aspecte ale acestei sfere.

Diversificarea unităților de alimentație publică este foarte extinsă, ne spune dna **Eleonora Dupouy**, șefa Catedrei „Tehnologia și organizarea alimentației publice”, dar cu toate acestea sectorul unităților alimentare de caracter dietetic rămâne în urmă, or noi trebuie să ținem în vizor întregul spectru al populației și să respectăm întreaga gamă științifico-practică în pregătirea noilor rânduri de ingineri în alimentația publică.

Tezele de licență susținute la specialitatea „Tehnologia și organizarea alimentației publice” pe 21 iunie 2008, într-adevăr, au acoperit un larg spectru tematic: „Optimizarea alimentației studenților la cantinele UTM”, „Optimizarea activității unei cantine dietetice din Chișinău”, „Proiectul unei cafenele pentru 50 de locuri, profilată în pregătirea bucatelor din mare”, „Proiectarea unui restaurant cu bucătărie românească de 120 de locuri” etc.

Afirmând la general că substanța proiectelor de licență a demonstrat că sfera alimentației publice primește în acest an, ca și în trecut, tineri specialiști de calificare înaltă – dovadă că pe această linie Moldova ține pasul spre Europa, vom trasa câteva considerente pe marginea tezei absolventului **Radu Curoșu**: „**Optimizarea activității unei cantine dietetice**”. Absolventul a cercetat o cantină dietetică concretă din Chișinău, a cărei denumire nu o putem divulga din considerente deontologice. Cantina dietetică are statut oficial de stat și este orientată spre alimentarea pe gratis a persoanelor în etate socialmente vulnerabile. Din această cauză aici nu poate fi vorba de profit, respectiv, și condițiile de aici sunt slabe. În primul rând, nu se pot respecta cele 15 diete, cum cere de fapt regulamentul unei cantine dietetice. Absolventul a studiat amănunțit toate aspectele și a ajuns la concluzia că o asemenea cantină poate atinge condițiile cerute. Mai întâi, cantina trebuie să devină accesibilă pentru oricine, nu doar pentru persoanele în etate socialmente vulnerabile. Ea va lucra cu plată, iar din profit s-ar putea menține și gratuitatea hranei pentru un anumit număr de persoane. Astfel, meniul cantinei ar putea respecta toate cele 15 diete, devenind o întreprindere de alimentație publică prosperă.

Absolventul Radu Curoșu a demonstrat prin calcule minuțioase, argumentate din punct de vedere economic că o asemenea întreprindere, în condițiile lipsei de concurență – iar în Chișinău există un număr foarte mare de persoane care ar prefera/au nevoie de o alimentație dietetică, cu si-

guranță, are drum deschis spre rentabilitate, spre un mare folos pentru populație. Pe lângă priceperile manageriale, absolventul Curoșu a demonstrat și cunoștințe profunde în chimia alimentației, microbiologie, igiena procesului de pregătire a bucatelor, echipamentul tehnic specific, calitățile materiei prime etc.

Ar fi minunat dacă un asemenea tânăr specialist, vizionar în sfera alimentației publice, să acopere măcar o parte din nișa socio-economică – cantinele dietetice. De altfel, întrebat dacă, eventual, dorește să se lanseze într-o asemenea afacere benefică atât pentru el, cât și pentru societate, absolventul Curoșu a răspuns afirmativ.

O teză de licență interesantă a prezentat și dna **Diana Iachim**, dânsa făcându-și studiile la secția cu frecvență redusă. Teza s-a numit „**Proiectarea unui restaurant cu bucătărie românească pentru 120 de locuri**”. Și în acest caz e vorba de o nișă socio-economică în mare măsură liberă. Fiecare din regiunile istorice ale României – Banatul, Maramureșul, Bucovina, Moldova, Transilvania, Oltenia, Muntenia, Dobrogea, spune absolventa, are particularitățile sale în ceea ce privește bucătăria. În context, proiectul absolventei a prevăzut construcția unui restaurant (în regiunea Orheiului), în care clienții vor putea gusta din bucatele și vinurile românești specifice fiecărei regiuni, iar în sens turistic mai larg vor afla multe lucruri despre tradițiile noastre naționale. Absolventa a cercetat diferite restaurante din România, Moldova, demonstrând cunoștințe profunde în domeniul organizării alimentației publice. Absolventa a etalat cunoștințe bune și în ceea ce privește tehnologia alimentației publice, în aspectele fundamentale, precum chimia, microbiologia, fizica – toate foarte necesare atunci când este vorba de alimentație – temelia sănătății.

Concluzia generală rezidă în solida pregătire a tinerilor cadre de ingineri, pe care societatea îi așteaptă și care vor susține în continuare progresul societății noastre.

FIU. Artistismul vestimentar ține cadența

Filonul creativ vestimentar, despre care relevăm de mai mulți ani, consemnând succesele Facultății de Industrie Ușoară în pregătirea tinerilor specialiști pentru domeniul vestimentar, fapt

confirmat de agenții economici care invită la lucru absolventele noastre (majoritatea FIU este plăcut-feminină), acest filon deci ține cadența ascendentă. Un frumos exemplu în acest sens este și absolventa **Angela Cibotari**, al cărei proiect de diplomă s-a numit „**Proiectarea artistico-inginerească a sistemelor de modele de produse vestimentare unisex pentru copii**”. Este vorba de îmbrăcăminte nediferențiată, pentru fetițe și băieți de vârstă mică, prevăzută ca producție în serie. Absolventa, împreună cu dna profesoară **Elena Tutunaru**, conf., dr., a lucrat timp de cca 4 luni – cercetări minuțioase privind situația la ora actuală în subiectul hăinuțelor unisex în diferite țări, în tema respectivă existând o filozofie socială extinsă: cum să îmbrăcăm copiii mici după sezon, cu diferite ocazii, ce tradiții cultural-naționale există în acest sens, ce materiale pot fi utilizate cu folos maxim etc.

Absolventa Cibotari a studiat 5 ani la secția cu frecvență redusă, dar pregătirea ei inginerească este de o calitate similară cu cea a colegilor de la secția cu frecvență la zi; ba putem spune că în justa întrecere care se realizează permanent în procesul instruirii între studenți Angela deține un loc de frunte.

Copartimentele proiectului de diplomă ne sugerează orizontul larg ingineresc al absolventei: proiectarea constructivă a produselor vestimentare propuse; proiectarea tehnologică; securitatea activității vitale; analiza economică a proiectului.

Precum se vede, absolventa are o bună pregătire în știința proiectării vestimentației în general, a vestimentației pentru copii în special, dar și în tehnologia procesului lung și multilateral al transformării proiectelor în vestimentație reală, se descurcă cu ușurință și în complicata sferă a securității vestimentației, mai ales când e vorba de copii, cunoaște și aspectul economic, bagaj foarte necesar în management – se știe că mulți absolvenți ai UTM devin proprietari de întreprinderi mici sau mijlocii, oferind noi locuri de muncă.

În cadrul proiectului dat absolventa a confecționat două modele vestimentare unisex pentru copiii de grădiniță. A lucrat cu argumente științifice: situația actuală la noi în republică privind vestimentația pentru categoria dată de copii; existența respectivelor materialelor pe piață; avantajul economic pentru întreprinderea care s-ar aranja să producă asemenea articole vestimentare; particularitățile materialelor textile (factura, nuanțele coloristice) etc. S-a ținut cont și de sistemul de închidere a hăinuțelor: nici „feminin” (cu nasturii pe partea respectivă), nici „masculin”, ci s-a aplicat **fermoarul**. Țesături higroscopice, termoizolante, fără contracție mare în procesul spălării și multe alte detalii profesionale au demonstrat că absolventa, într-adevăr, atinge un grad înalt profesional, în cazul dat pentru proiectări și tehnologii în vestimentația pentru copiii de diferite segmente de vârstă.

Un adevărat inginer în ramura vestimentației, Angela Cibotari, este hotărâtă să deschidă în timp scurt propriul atelier de orientarea amintită mai sus.

FUA. E mai dificil să reconstruiești decât să construiești

Absolventa **Victoria Daneva** de la specialitatea „Arhitectura” sub conducerea științifică a dlui **Vladimir Gaițaș**, șeful Catedrei „Arhitectura”, a susținut un proiect foarte vast, fiind vorba de **Centrul de creație a copiilor din Chișinău** – un ansamblu arhitectural de anvergură, construit în perioada sovietică în vecinătatea Universității de Medicină și Farmacie și expus pe un versant destul de înclinat. Centrul se află acum într-un proces avansat de degradare, multe din corpurile de pe versant s-au deteriorat aproape complet și deci e vorba de o regândire arhitecturală a acestuia – o reconstrucție.

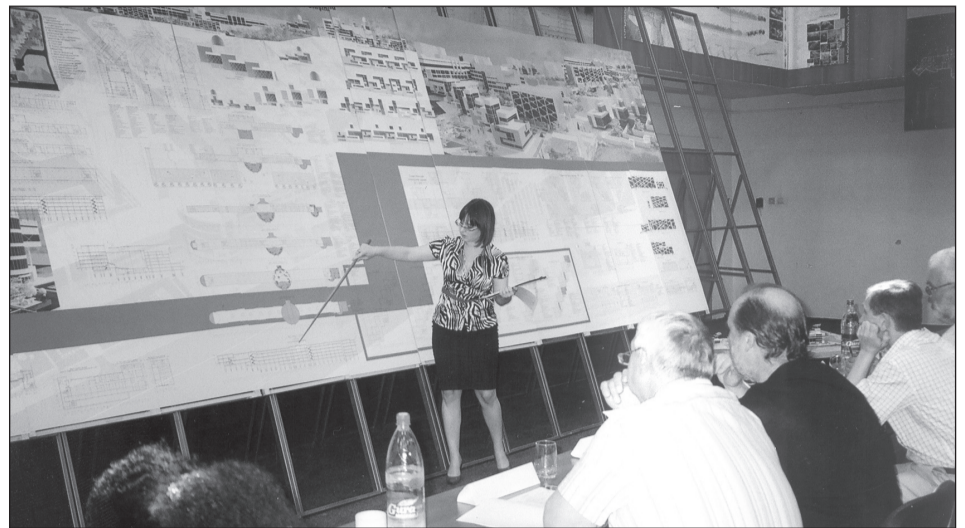
O reconstrucție însă e mai greu de executat decât o construcție nouă, asta pentru că trebuie să măsoți, să calculezi, să delimitezi terenurile de două ori mai mult: o dată pentru ceea ce a fost construit și a doua oară – pentru a identifica soluții de dislocare a noilor edificii, ținând seama și de edificiile vechi care vor rămâne în noul ansamblu.

Absolventa și conducătorul științific au imprimat în acest proiect și un al treilea aspect: Centrul de creație a copiilor va avea un statut nu doar național, ci și internațional. Sigur că acest al treilea aspect a impus exigențe arhitecturale în plus. De aceea proiectul, având o asemenea amploare, a necesitat un efort din afară la măsurările vechilor clădiri ale ansamblului, gândirea arhitecturală desigur rămânând pe seama absolventei.

Asupra proiectului s-a lucrat aproape un an. Dar a meritat – aprecierile Comisiei de Stat pentru Examinare au fost înalte.

Pe tot parcursul pregătirii proiectului absolventa Daneva s-a aflat în strânsă colaborare cu diferiți specialiști din cadrul prestigioasei instituții de domeniu din Chișinău – „Urbanproiect”, fapt ce duce la gândul că în viitor această lucrare studentească de la FUA, UTM ar putea să fie luată în aplicare reală, fie în totalitate, fie cel puțin parțial.

De altfel, e cazul să amintim că studenții-arhitecți de la FUA, Catedra „Arhitec-

tură” s-au manifestat viguros în proiecte reale, executate la comanda Președintelui țării, dlui Vladimir Voronin, fapt mediatizat serios în presă, inclusiv, în ziarul nostru „Mesager Universitar”. Este vorba de „Reconstrucția Teatrului Republican „Luceafărul” din Chișinău și proiectul privind „Pivnițele „Mileștii Mici” ca obiectiv turistic de talie internațională.

Proiectul de reconstrucție al Centrului de creație a copiilor este enorm după numărul de obiecte din ansamblu și după volumul de muncă. Obiectele proiectate sunt următoarele: 1) Corpul central administrativ; 2) Sală multifuncțională de spectacole de nivel internațional; 3) Corpul pentru laboratoare și ateliere – creația populară, artistică și tehnico-științifică a copiilor; 4) Cantina; 5) Hotelul; 6) Terasa estivală; 7) Corpul sportiv (sală de sporturi și piscină).

Absolventa a rezolvat cu succes 3 probleme esențiale, ce se impun în proiectarea ansamblurilor arhitecturale: urbanism, planificări interioare, spații. Problema urbanismului include toate arterele de transport și pietonale, în contextul zonei orășenești, unde este plasat ansamblul „Centrul de creație a copiilor”.

Planificările interioare au fost bine gândite, avându-se în vedere condiții excelen-

te de activitate creatoare a copiilor sub îndrumarea pedagogilor, precum și diverse forme de agrement și de sport. În ceea ce privește cea de-a treia problemă, „Spațiile”, absolventa a demonstrat o superbă manifestare creativ-arhitecturală, astfel ca acest ansamblu de edificii să aibă o aparență somptuoasă, să impresioneze copiii din diferite localități ale RM, dar și din alte țări, veniți aici pentru a crea, a se distra, a face sport.

Proiectul prezentat de absolventa Daneva, a apărut în fața Comisiei de Stat pentru Examinare pe niște panouri mari, încât acopereau un perete întreg. Totul foarte minuțios gândit, desenat în scheme arhitecturale, iar paralel arătat și în fotografia obiectului (locului) real. În felul acesta se putea compara: ce este și ce va fi. Proiectul absolventei Daneva a fost expus și în cadrul Expoziției lucrărilor absolvenților UTM din 11 iulie 2008 cu ocazia vizitei la universitate a Președintelui RM, dlui Vladimir Voronin.

Absolventa Victoria Daneva va lua parte, după absolvire, la lucrările reale care se produc la reconstrucția importantului obiectiv arhitectural din Chișinău, fapt ce denotă o dată în plus buna calitate a tinerilor specialiști, pregătiți la UTM.

FIMCM. Dumitru Sârbu – un viitor inginer.. total

Absolventul **Dumitru Sârbu**, specialitatea „Proiectarea asistată de calculator în construcția de mașini”, Catedra „Tehnologia construcției de mașini” la FIMCM, îți lasă impresia unui inginer total

(nu parțial!) după gradul de dedare profesională pe care îl surprinzi în explicațiile pe care le oferă în prezentarea proiectului de diplomă „**Tehnologia și organizarea flexibil-automatizată a semifabricatului piesei**”. Este vorba nu doar de o simplă explicație a tehnologiilor cunoscute în prelucrarea unei piese. E vorba de dovada priceperii de a crea o tehnologie nouă, modernă, pentru a putea prelucra precis și rapid o piesă metalică.

Dumitru Sârbu, sub conducerea dlui **Sergiu Mazuru**, șeful Catedrei „Tehnologia construcției de mașini”, conf., dr., profesor legat bine și cu producția, a lucrat minuțios asupra „găsirii” unei tehnologii noi, moderne timp de un an. A avut și alte proiecte aspectuale pe parcurs, corectându-se anumite erori, care, se știe, întotdeauna apar în creația tehnică, așa că pas cu pas a venit spre proiectul de diplomă – tehnologia nouă. Totul s-a făcut la calculator, prin diferite simulări, căci a lucra

„real” se cer mijloace financiare enorme. Dar simulările multidimensionale la calculator au valoare didactică impunătoare, tinerii ingineri se pregătesc la fel și în alte țări, de exemplu, în Germania, așa că în calitate lucrările și calculările nu au fost diminuate.

Piesa dată este un corp circular de pompa cu o configurație sofisticată, fapt care l-a îndreptățit pe absolvent să-și eticheteze lucrarea ca „reviriment” în domeniu. Atât de nou, încât internetul i-a „spus” că încă nu există asemenea abordări de proiectare în corpurile de pompe. Evident, nou nu de dragul noului, ci ca rezultat pompa cu noul corp are o productivitate sporită față de „suratele” de până acum chiar și pe plan internațional.

Absolventul explică câte ceva din tehnologia „găsită”. Mai întâi, un dispozitiv de fixare, care „are permisiunea” unei singure instalări a piesei la procesul de prelucrare. Subliniem: o singură instalare oferă o precizie mai mare, pe când în instalările multiple și erorile vor fi multiple, ceea ce în inginerie e... rău de tot. Pentru a crea un asemenea dispozitiv, trebuie să ai, în afară de imaginație inginerească, și cunoștințe din rezistența materialelor – să știi din ce materiale ai să „faci” dispozitivul dat, dar și cunoștințe din fizică, matematică, studiul materialelor, cunoașterea dispozitivelor... Toți anii de studii ai lui Dumitru Sârbu la FIMCM s-au înglobat ca și cum în crearea acestui dispozitiv modern de fixare a pieselor pentru prelucrare. Vasăzică, Dumitru Sârbu, inginer proiectant, inginer techno-

log, va putea elabora la locul de muncă tehnologii de prelucrare, va putea proiecta articole noi în domeniul construcției de mașini (piese, ansambluri, dispozitive) – asta e serios, desigur.

Dumitru Sârbu nu ar fi putut să atingă nivelul inginerului total care să poată crea tehnic și lucra tehnic, să vadă un ansamblu extins tehnic, dacă nu ar cunoaște și instrumentul elementar de lucru – calculatorul. Dacă nu ar ști să lucreze în programele speciale „AutoCAD”, „Solid-ork” cu diferite module etc. Dacă nu ar cunoaște și limbajul terminologic englez al specialității construcției de mașini, acesta folosindu-i pentru a studia reviste de specialitate, internetul – de unde află ce se produce în domeniu pe plan internațional. Deci tânărul nostru inginer, pregătit la FIMCM, apare foarte modern, cu o pregătire la parametri contemporani. De altfel, absolvenții FIMCM au făcut stagii în Japonia și acum lucrează în firme nipone pe teritoriul RM, în domeniul construcției de mașini.

Cuvinte bune despre nivelul de pregătire a inginerilor noștri a avut de spus și dl **Vasile Octavian Pruteanu**, președintele Comisiei de Stat pentru susținerea proiectelor de diplomă, șef catedră (același profil) la Universitatea Tehnică „Gh. Asachi” din Iași.

Suntem mândri de succesele FIMCM (decan dl **Alexei Toca**, conf., dr.), ale Catedrei TCM (șef dl **Sergiu Mazuru**, conf., dr.) în pregătirea unor asemenea ingineri, cum este **Dumitru Sârbu**.

2008 – Anul Tinereții

Târgul locurilor de muncă la UTM

Târgul locurilor de muncă, așteptat cu emoții la finele anului de studii – și-a deschis larg ușile pe 5 iunie 2008, în campusul „Râșcani” al UTM.

Ora 9:30. Studenți, în temei ai anului de absolvire, profesori, decanii, șefi de catedră, reprezentanți ai diferitelor firme, întreprinderi, organizații ocupă loc în marea aulă-amfiteatru „5-1”. În fața numeroasei asistențe iau cuvântul **Galina Bulat**, viceministru al educației și tineretului, **Iurie Munteanu**, viceministru al economiei și comerțului, **Ion Bostan**, rectorul UTM, academician, **Ion Holban**, directorul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă.

Di **Ion Bostan** a punctat câteva aspecte privind activitatea Centrului Universitar de Informare și Orientare Profesională (CENIOP) care își desfășoară activitatea în incinta UTM și reprezintă o punte de legătură între studenții celor 10 facultăți și marea piață a muncii, reprezentată de diferite întreprinderi, firme, organizații. CENIOP deține o bază de date foarte amănunțită și extinsă privind existența și condițiile

str. Serghei Lazo, 48, oficiul 313, www.odimm.md; „Directoratul liniei de credit pe lângă Ministerul Finanțelor”, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni, 57/1;

Ion Holban, directorul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, a furnizat informații utile privind cadrul legislativ în sfera locurilor de muncă, a angajării etc. Adresele electronice recomandate au fost: www.anofm.md; www.jobmarket.gov.md; După acest scurt seminar eferveșcența târgului s-a mutat în holurile blocurilor de studii și la CENIOP. Sala forfotea. Ca la târg: la mese angajatorii propuneau „marfa” – locuri de muncă, iar studenții „cumpărători” de locuri de muncă, se interesau: ce salarii li s-ar oferi, ce caracter are munca, unde se află firma, întreprinderea, organizația, cum se va aranja problema locuinței (cămănușii) etc.

Iată câțiva ofertanți ai locurilor de muncă: „**Cirasic**” – firmă de construcții moldo-britanică, invită la lucru: diriginți de șantier, economiști în construcții, maștri de șantier. „**Endava**” – firmă mol-

do-britanică, în cadrul căreia reprezentanții agenților economici, ai UTM și CENIOP au discutat diferite aspecte – câte cadre de specialiști pregătește universitatea și cum îi recepționează economia națională.

Agenții economici au solicitat ca studenții UTM să facă practica nu doar privitor la aspectele pur tehnice ale producției, dar și la... limbile străine, engleza în primul rând, aceasta pentru că e nevoie de a se analiza multe prospecte, planșe, instrucțiuni care însoțesc utilajele, tehnologiile din țări străine, procurate în cantități mari pentru economia noastră.

Agenții economici au cerut ca perioada Târgului locurilor de muncă la UTM să fie mai mare și să aibă loc nu în luna iunie, când se perindă multe examene, ceea ce diversifică atenția studenților, ci în lunile martie-aprilie. Târgul să fie organizat astfel încât practica studenților să devină un element informativ important pentru viitoarea angajare.

Agenții economici au propus ca de la anii I-II studenții să fie antrenați, vara, în diferite munci, inclusiv de muncitor simplu, unde ar putea câștiga și bani cu care să acopere ulterior anumite cheltuieli personale, așa cum procedează studenții din diferite țări occidentale. Nu trebuie să plece vara la lucru în străinătate, avem de lucru aici, acasă, iar plata muncii desigur trebuie să devină mai tentantă. În felul acesta, la momentul Târgului studenții vor fi mai decizi în alegerea locului de muncă, a carierei în fond.

Acum că în scenă apare masteratul – ciclul II universitar – se avansează ideea ca studiile să se planifice în paralel cu lucrul la o întreprindere, firmă etc. S-a făcut referință la unele țări – de exemplu, Franța, unde studiile de masterat se fac prin așa numita „alternanță” – 50 la sută formare la facultate, 50 la sută formare la producție. Totul se face printr-un contract încheiat între agentul economic, facultate (universitate) și masterand.

Există o necesitate stringentă ca și profesorii să facă stagii practice la întreprinderi, firme etc., unde au loc diverse perfecționări, pe care ei trebuie să le însușească pentru a le preda ulterior studenților.

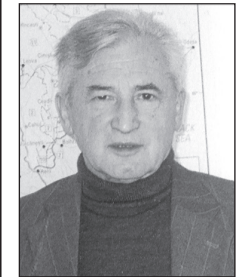
Participanții la „masa rotundă” au sugerat ca studenților să li se predea materii moderne, să li se formeze abilități de analiză a timpului necesar pentru fabricarea unui produs de calitate. Calitate modernă în timp minim – iată stilul modern de muncă în condițiile de concurență ale economiei de piață.

A fost abordată și ideea contractelor individuale între studenți (încă de la anul I) și agenți economici, fapt ce va orienta tinerii spre întreprinderi concrete în viitoarea carieră profesională.

CENIOP – subdiviziune a UTM cu țintă precisă spre legături permanente cu producția deține o bază de date impunătoare, pe care, de altfel, o completează mereu – a cerut ca toți agenții economici interesați în obținerea noilor specialiști, să întrețină un contact permanent cu UTM, studiind cu atenție convențiile propuse de universitate, accesând site-ul respectiv, contribuind reciproc și permanent la dezvoltarea acestor opere sociale complexe – pregătirea și angajarea tinerilor specialiști.

Târgul locurilor de muncă de la UTM a demonstrat că paleta locurilor de muncă pentru tinerii ingineri se diversifică, deci economia urcă trepte noi, iar Universitatea Tehnică vizată direct în acest proces dorește și poate să ridice ștacheta pregătirii noilor rânduiri de specialiști-ingineri.

UTM susține formarea continuă a specialiștilor în teritoriu

Pe lângă activitatea la centru pe care UTM o depune în importanta cauză socială de formare continuă a cadrelor din industrie, subdiviziunile noastre se deplasează și în teritoriu, organizând

pe loc cursurile necesare pentru specialiști. Este frumosul exemplu al Centrului Specializat pentru Formarea Continuă în Construcții, subdiviziune din cadrul Facultății de Cadastru, Geodezie și Construcții, UTM.

Di **Vitalie Scalnăi**, directorul Centrului, conf., dr., ne informează că asemenea deplasări s-au făcut deja în câteva raioane din nordul, centrul și sudul republicii. Este comod pentru specialiștii de pe loc, ei nefiind nevoiți să facă drumul până la Chișinău – economisire de bani și timp. În plus, explicațiile teoretice și practice se pot face chiar pe șantierele de construcții din localități, fapt desigur foarte elocvent.

Cea mai recentă deplasare în scopul realizării pe loc a cursurilor pentru formarea continuă a specialiștilor din construcții a avut loc la Comrat, UTA Găgăuzia (Gagauz Yeri).

De la Comitetul Executiv al Găgăuziei pe numele rectorului UTM, di **Ion Bostan**, academician, a parvenit o scrisoare de recunoștință, în care, între altele, se menționează: „Comitetul Executiv al UTA Găgăuzia (Gagauz Yeri) și firmele de construcții din raioanele de sud ale Republicii Moldova vă exprimă profunde mulțumiri pentru organizarea studiilor în deplasare pentru șefii de șantier și de supraveghere tehnică în construcții... Cunoștințele obținute vor consolida bazele juridice, tehnico-economice și organizatorice în domeniul construcțiilor din Republica Moldova și vor contribui la sporirea responsabilității pentru calitatea în construcții”.

Di Vitalie Scalnăi ne-a mai informat că această formă de organizare a studiilor în deplasare va continua, ea dovedindu-se a fi eficientă sub toate aspectele.

Sport

Campionatele UTM

Prin intermediul Clubului sportiv, Catedra de Educație Fizică a desfășurat campionatele UTM între facultăți, ediția anului 2008, consacrate Anului Tinereții, la 9 probe de sport (cros, șah, dame, volei, tenis de masă, baschet, mini-forbal, badminton, atletism). În total au participat 1032 de studenți – 660 de băieți și 372 de fete.

Clasamentul general pe echipe se prezintă în felul următor: FCGC – 25 puncte (locul I), FCIM – 29 (locul II), FTMIA – 38 (locul III), FUA – 39 (locul IV), FRT – 40 (locul V), FIMCM – 52 (locul VI), FE – 54 (locul VII), FIMM – 58 (locul VIII), FIU – 60 (locul IX), FIEB – 70 puncte (locul X).

La propunerea Catedrei de Educație Fizică, la finele anului de studii administrația UTM a menționat cu diplome 17 absolvenți – pentru contribuție în promovarea mișcării sportive pe parcursul anilor de studii.

locurilor de muncă oferite de agenții economici din RM, astfel încât absolventul UTM își poate găsi un loc de muncă apropiat posibilităților lui de pregătire profesională și cerințelor personale.

Di **Iurie Munteanu** a demonstrat pentru studenții aflați în pragul absolvirii, „Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor”, prevăzut pentru perioada 2008-2010. Programul preconizează să faciliteze implicarea tinerilor (de 18-30 de ani) în activitatea antreprenorială și se adresează mai cu seamă celor ce doresc să lanseze o afacere proprie în zona rurală, creând noi locuri de muncă.

Prin acest Program statul vine să-și concretizeze intenția de a susține tinerii în afaceri. Programul conține: a) instruire și consultanță antreprenorială; b) acordare de împrumuturi (până la 300 de mii de lei) în condiții avantajoase (de exemplu, „ier-tarea” în final a unei părți de împrumut, dacă tânărul a realizat cu succes proiectul (afacerea); c) statul monitorizează proiectul după ce tânărul a luat împrumutul, astfel că pe parcurs să-l ajute sau, de ce nu, să-l „admonesteze”, dacă banii se „duc” irațional etc. Tinerii absolvenți au adresat multe întrebări, ceea ce înseamnă că mulți dintre ei sunt tentați să folosească ocazia „Programului de abilitare economică a tinerilor”. Programul, precum se vede, promite deschiderea unor noi orizonturi, iar absolvenții UTM – tineri ingineri vor fi capabili de a lansa afaceri proprii acasă, în Moldova, fără a căuta „mană cerească” cine știe pe unde. E o chestiune nu doar economică, dar și patriotică.

S-au dat și adresele unde absolvenții UTM pot veni oricând pentru a începe „drumul antreprenorialului”: „Organizația pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pe lângă Ministerul Economiei și Comerțului” – Chișinău,

do-britanică de informatică, invită programatori. **MAI** – Ministerul Afacerilor Interne al RM, oferă locuri pentru tinerii absolvenți care se vor specializa în cercetări informaționale fonoscopice (identificarea persoanei după voce), alte locuri în diferite servicii, iar în plus acordă grade de ofițer cu diferite înlesniri materiale. **PNUD** – Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare – în cadrul Proiectului „Serviciul de Formare și Integrare Profesională” și-a asumat un rol cu totul special – de a acorda ajutor, inclusiv financiar, studenților-absolvenți aflați în dificultate socială (câte 1500 de lei pentru primele 3 luni, până la angajare) – este vorba de studenți orfani, cu dizabilități. Compania moldo-italiană „**Cedacri**” oferea 80 (!) de locuri de muncă pentru tinerii programatori. Fabrică de conserve „**Alfa-Nistru**” din Soroca oferea locuri de muncă în special pentru studenții-absolvenți de la FTMIA, dar și de la alte facultăți – FEn, FIMM etc.

Participarea masivă la Târg a agenților economici din Chișinău și alte localități ale RM a demonstrat că oferta locurilor de muncă depășește pe anumite linii cererea de locuri, așa că studenții alegeau destul de... pretențios. Și salariile de debut păreau destul de atractive – 2500-3000 de lei. Așa că multe CV-uri ale studenților au rămas în servietele angajatorilor, mulți tineri făcând la Târg un prim pas în cariera profesională.

UTM: file de istorie

Rectori, prorectori

Universitatea Tehnică a Moldovei - rektoratul (1964-2009)

S. Rădăuțan (1964) V. Antoseac (1973) V. Calmuțchi (1988) I. Bostan (1992)

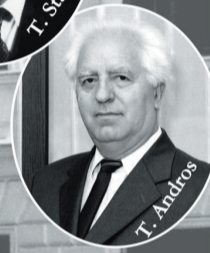
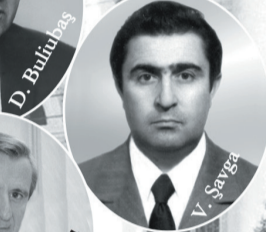
RECTORI

Primi prorectori

Prorectori cercetare științifică

Pr. - studii

Pr. - funcții diverse

Prorectori Serviciu administrativ

Universitățile moderne sunt mari colective (cu peste 15-25 de mii de oameni), care includ corpul profesoral, cercetători științifici, personalul auxiliar, servicii administrative sau tehnice, precum și contingentul de studenți, masteranzi, doctoranzi.

Un colectiv atât de mare și divers solicită o conducere calitativă, care să poată organiza și dirija diversele activități ale acestor mii de oameni.

Universitatea este condusă de un rector, asistat de câțiva prorectori, respon-

sabili de diferite sectoare de activitate (procesul de studii, cercetarea științifică, serviciul administrativ etc.).

De-a lungul celor 45 de ani de activitate, la cărma Universității Tehnice s-au aflat 4 rectori și circa 30 de prorectori.

Figura centrală este rectorul, care trebuie să fie personalitate universală - pedagog, savant, manager, fiind și o personalitate exigentă, sociabilă, care se bucură de stimă în colectivul său și în societate.

În biografia UTM un loc aparte îi revine rectorului-fondator al UTM, acad. **Sergiu Rădăuțan**. În anii de tranziție (1973-1992) conducerea universității a fost preluată de rectorii **Vladimir Antoseac** și **Vasile Calmuțchi**. În epoca modernizării tuturor do-

meniilor (învățământ, cultură, economie etc.) Universitatea este condusă de acad. **Ion Bostan**, savant notoriu, o autoritate în mediul academic universitar (în prezent - președintele Consiliului Rectorilor din RM).

Domeniul organizării studiilor este primordial. Prorectorii, responsabili de acest domeniu, sunt promovați din rândul profesorilor cu mare experiență (foști decani, șefi de catedră etc.). Acest post l-au ocupat consecutiv profesorii **Vitalie Târziu** (1964-74), **Constantin Glușco** (1974-81), **Ion Samusi** (1981-92) și **Petru Todos** (1992-prezent).

Activitatea științifică a fost dirijată consecutiv de profesorii **Mark Kișinevski**, **Ion**

Valuță, **Vladimir Zagreadschi**, **Eugen Livovschi**, **Valentin Arion**, **Ion Tighineanu**, **Valeriu Dorogan** (în prezent).

Responsabili de studiile la secția f/f au fost profesorii **Dimitrie Buliubaș**, **Valeriu Șavga**, **Dumitru Ungureanu** (în prezent).

Responsabili de diferite domenii au fost/sunt profesorii **Valentin Amariei**, **Vitalie Scalnăi**, **Timofei Stasiev**, **Timofei Andros**.

Prorectori pentru serviciul administrativ au fost dnii **Fiodor Alifanov**, **Andrei Ciurmac**, **Șabs Raif**, **Alexandru Condur**, **Pavel Spînu** (în prezent).

Aurel MARINCIUC, conf., dr.

Teodor Șişianu - unul dintre fondatorii UTM

cialități noi pe atunci în domeniul microelectronicii și dispozitivelor cu semiconductori. Specialitatea „Fizica Materialelor și Dispozitivelor cu Semiconductoare” a fost deschisă în același an, 1965, în cadrul Catedrei „Electronica Industrială”, avându-i ca fondatori pe primii trei specialiști în domeniu cu titlu științific de dr. (candidat în științe) - S. Rădăuțan, rector, V. Târziu, prorector, și T. Șişianu, lector superior, docent.

DI **Teodor Șişianu**, m.c. al AȘM, dr. hab., prof. univ., a venit la UTM în anul 1965, răspunzând invitației primului rector al Institutului Politehnic din Chișinău, dlui S. Rădăuțan, de a contribui la organizarea unei specialități noi pe atunci în domeniul microelectronicii și dispozitivelor cu semiconductori. Specialitatea „Fizica Materialelor și Dispozitivelor cu Semiconductoare” a fost deschisă în același an, 1965, în cadrul Catedrei „Electronica Industrială”, avându-i ca fondatori pe primii trei specialiști în domeniu cu titlu științific de dr. (candidat în științe) - S. Rădăuțan, rector, V. Târziu, prorector, și T. Șişianu, lector superior, docent.

DI Șişianu a primit examenul de admitere al primilor candidați la studii în această specialitate, a fost conducătorul primei grupe academice (1965-1970) și a participat la organizarea procesului de studii, inclusiv a celor trei practici studențești la diferite întreprinderi industriale în domeniul microelectronicii din ex-URSS (Leningrad, Moscova, Zelenograd, Voronej, Tallin). În 1969-1970 a îndeplinit funcția de șef de catedră interimar, iar în 1981-2004, timp de 24 de ani, s-a afirmat în calitate de șef al Catedrei „Microelectronica și Dispozitive Semiconductoare”.

Este fondatorul școlii științifice și al primului laborator științific „Fizica și tehnologia materialelor și dispozitivelor A³B⁵ - GaAs, InP, InAs, GaP” (1966), fondatorul specialității „Electronica Medicală” (1998), inițiatorul și coordonatorul primelor proiecte internaționale științifice: SOROS (1994), INTAS (1995-96), COPERNICUS (1998-99), MRDA-CRDF (2005-2007), al primelor studii de Masterat European la UTM

în domeniul electronicii, rețelelor de calculator și sistemelor informaționale în cadrul proiectelor TEMPUS (Pre-JEP, 1995-96, JEP-10230, 1998-2001) în colaborare cu savanți din Anglia, Franța și Germania, fondatorul și conducătorul științific al Centrului Internațional „Tehnologii Moderne pentru Studii și Cercetări” (2001 - prezent).

A contribuit la pregătirea a patru doctori habilitați, profesori universitari, 15 doctori în științe fizico-matematice și tehnice, 38 de masteranzi. Este autorul a 5 monografii și manuale, a peste 240 de

articole științifice și peste 100 de referate, prezentate la diferite conferințe naționale și internaționale în domeniu. Deținător al 5 brevete de invenție Laureat al Premiului de Stat. Decorat cu medalia „Meritul Civic” și medalia AȘM „D. Cantemir”.

Anul acesta distinsul profesor și savant dl T. Șişianu a rotunjit onorabilul jubileu de 75 de ani, înscriind pe răboj 50 de ani de activitate ca savant și 56 ca pedagog, prilej cu care din partea mea personală, a Administrației și întregului colectiv al UTM îi exprim sincere felicitări, dorindu-i multă sănătate, fericire, succese mari și în viitor.

Ion BOSTAN, rector, profesor universitar, academician

Editor - **Universitatea Tehnică a Moldovei**.
Materiale puteți expedia la redacție și prin poșta electronică pe adresa:
romelina@list.ru și mesager@adm.utm.md

Echipe redacției: Leonid BUSUIOC - corespondent,

Dorian SARANCIUC - fotograf.

Design: Viorica OSTAȘ-TOFAN

Relații la tel.: 32-55-01 și 48-83-57

Înregistrare la Ministerul Justiției al RM cu nr. 42 din 16.02.1998

Tiparul: Editura „Universul”

Comanda: **3413**

Tiraj: 2200